

מעשנים? התרחקו 10 מטרים מהבית

במחקר ייחודי בדק צוות החוקרים הימצאותן של שאריות ניקוטין בשיער של ילדים להורים שמעשנים. בקרב הורים שמקפידים לעשן במרפסת או מחוץ לבית ("עישון מרפסת"), הממצאים מדאיגים ביותר: בקרב 6 מכל 10 ילדים שנבדקו נמצאו שאריות ניקוטין בשערם.

החוקרים מדגישים: "במציאות הישראלית יש לראות במרפסות הביתיות חלק מסביבת הבית. עישון ליד החלון או במקום אחר מסוים בבית לא מגן על רוב הילדים מחשיפה. ההמלצות שלנו הן חד משמעיות: כדי להפחית את החשיפה של ילדים לעשן טבק - יש להימנע לחלוטין מעישון בטווח של 10 מטרים מהבית. כמו כן, באזורים פתוחים יש לשמור על מרחק שלפחות 10 מטרים מהילדים."

62% מילדים להורים מעשנים נחשפים לעשן טבק

המחקר נערך בהובלתה של פרופ' לאה רוזן [מבית הספר לבריאות הציבור](#) [בפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר](#). כמו כן, השתתפו במחקר פרופ' דוד צוקר מהמחלקה לסטטיסטיקה ומדעי הנתונים, האוניברסיטה העברית, ירושלים, ד"ר שאנון גרבלי מהמחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת ווטרלו, קנדה, ד"ר מיכל ביתן מהמחלקה למדעי המחשב, המכללה למנהל, ד"ר אנה רול מהמחלקה לבריאות והנדסה סביבתית, בית הספר לבריאות הציבור של ג'ונס הופקינס בלומברג, בולטימור וד"ר ויקי מאירס ממכון גרטנר לאפידמיולוגיה ומחקר מדיניות בריאות, המרכז הרפואי שיבא. המחקר פורסם בכתב העת *International Journal of Environmental Research and Public Health* :

במסגרת המחקר, צוות החוקרים בדק את רמת החשיפה לעשן טבק אצל ילדים באמצעות סמן ביולוגי המודד את הימצאותו של ניקוטין בשיער, מה שמצביע על חשיפה מצטברת לעשן טבק במשך מספר חודשים. ניתוח הנתונים הראה כי בקרב משפחות מעשנות שהגבילו את העישון למרפסת או בחוץ, ולא עישנו בתוך הבית, 62% מהילדים נחשפים לעשן טבק.

יצוין כי בשלב הראשון של המחקר (שפורסם לפני כשנתיים), צוות החוקרים בדק באופן כללי הימצאותן של שאריות ניקוטין בקרב ילדים להורים מעשנים, ואז נמצא כי 70% מהילדים של הורים מעשנים חשופים לעישון כפוי. כעת כאמור, החוקרים בדקו את הנושא גם בפילוח למקום העישון והנתונים כאמור חמורים ביותר.

"ממצאי המחקר החדש שבים ומחדדים את מה שאנחנו אומרים כבר שנים רבות, שעישון מחוץ לבית, גם כשהדלתות והחלונות סגורים היטב, אינו מגן לחלוטין על ילדים מפני חשיפה לעשן טבק", אומרת פרופ' רוזן. "במקרים רבים, המרפסות בארץ צמודות לאזורי המגורים, דבר שמאפשר לעשן להיסחף מאותם אזורים אל פנים הבית. ההורים מאמינים בטעות שהמרפסת מציעה מקום 'בטוח' לעשן. בפועל, הילדים עלולים להיות חשופים באופן ישיר כשהם יוצאים למרפסת ומישהו מעשן שם, וגם בתוך הבית מתסחף העשן. בנוסף, העשן נספג בסביבה: בריהוט, בקירות או בשטיחים ונפלט לאט לאט לתוך האוויר במשך שבועות או חודשים. הוא נספג בגוף דרך בליעה או דרך העור, במיוחד בקרב תינוקות וילדים קטנים. כמו כן, הורים מעשנים מעבירים את הרעלים מעשן הטבק על גופם: על ידיים, בשיער, על הבגדים ולכן רצוי לצחצח שיניים, לשטוף ידיים ולהחליף בגדים לאחר עישון ולפני מגע עם ילדים."

עשן מהשכנים

פרופ' רוזן מציינת כי מידע חדש זה רלוונטי ישירות גם לנושא עישון שכנים, שנדון בימים אלה בבית המשפט העליון. העתירה נגד משרד הבריאות והפנים מבקשת להתייחס לעישון החודר לדירות כאל מפגע סביבתי, טענה הנתמכת בהגדרת מפגע סביבתי בחוק אוויר נקי, בחוק מניעת מפגעים, ובחוק העונשין.

"תוצאות המחקר הזה מראות כי בקרב משפחות מעשנות, הגבלת העישון למרפסת אינה מגינה על מרבית הילדים מפני חשיפה לעשן טבק. לכן, גישתו של משרד הבריאות אינה מגינה על ילדי המעשנים, ובנוסף פוגעת גם בשכנים. אנו מבקשים ממשרד הבריאות לשקול מחדש את עמדתו לאור ממצאים אלו", אומרת פרופ' רוזן ומסכמת: "מדינת ישראל חייבת להציב את נושא הפחתת העישון בקרב הורים כיעד לאומי ולהשקיע בנושא את המשאבים הראויים. לצערי, בכל מה שקשור לעישון, ישנן הרבה תפיסות שגויות בציבור לגבי מתי ואיך החשיפה מתרחשת. 85% מעשן הטבק לא נראה וחוש הריח שלנו אינו בהכרח אמין. על כן הורים רבים סוברים בטעות שהם מגינים על ילדיהם ובפועל הם חושפים אותם לסכנות בריאותיות משמעותיות. כחברה עלינו להקפיד לשמור על האזרחים ולהרחיק את כולם מסכנות עשן הטבק, במיוחד ילדים תינוקות, נשים בהריון ואוכלוסיות מוחלשות."